

Επιστολή ΣΑΘ για το περιτείχισμα του Λευκού Πύργου

Την ανάγκη διενέργειας αρχαιολογικών τομών και σοβαρής τεκμηρίωσης κατά τη φάση εκπόνησης μελετών για μεγάλα έργα, επισημαίνει ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ), ώστε να αποφεύγονται δυσάρεστες «εκπλήξεις», όπως αυτή που προέκυψε με το περιτείχισμα του Λευκού Πύργου.

Σε επιστολή του προς το υπουργείο Πολιτισμού, τον δήμο Θεσσαλονίκης, το ΤΕΕ/ΤΚΜ, τον ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ και την 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, ο ΣΑΘ υπογραμμίζει ακόμη ότι «το ενδεχόμενο να αποκαλυφθούν αρχαιότητες, κατά την εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών στον Λευκό Πύργο, ήταν γνωστό τόσο στο ΥΠΠΟ, όσο και στον φορέα εκτέλεσης του έργου».

Τέλος, στην επιστολή –της οποίας το πλήρες κείμενο ακολουθεί– τονίζεται ότι «η διατήρηση “ως έχει” της υφιστάμενης κατάστασης, γιατί δεν μπορεί ή εν κατακλείδι δεν τολμά να πάρει αποφάσεις η εκάστοτε υπεύθυνη αρχαιολογική υπηρεσία, δεν μας ικανοποιεί ως αρχιτέκτονες».

“Ο ΣΑΘ με αφορμή το εκτελούμενο έργο διαμόρφωσης του χώρου γύρω από τον Λευκό Πύργο, θεωρεί σκόπιμο να σημειώσει τα εξής:

1. Το θέμα της αποκατάστασης του περιβάλλοντος χώρου του Λευκού Πύργου είχε τεθεί ήδη κατά την εποχή προετοιμασίας της πόλης για την ανάληψη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης (1995-1997) στα πλαίσια των προγραμματιζόμενων εκτεταμένων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων γύρω από τα κυριότερα μνημεία της πόλης και είχε συνδεθεί μάλιστα με το λεγόμενο «Ανατολικό Πολιτιστικό Άξονα», που θα συνέδεε την παραλιακή ζώνη και το Λ. Πύργο, με το Πανεπιστήμιο, διαμέσου της ΔΕΘ. Η τότε ανατεθείσα μελέτη στην ομάδα αρχιτεκτόνων Κ. Τσιγαρίδα - Α. Σκουβάκλη- Ν. Καλογήρου, ολοκληρώθηκε μέχρι του σταδίου της Μελέτης Εφαρμογής (κατά τις προδιαγραφές του ΟΠΠΕΘ '97), με την επίβλεψη των Ομίλων Τεχνικών Υπευθύνων Έργου, και έτυχε της έγκρισης του ΥΠΠΟ. Η μελέτη που υλοποιήθηκε ως τμήμα του συνολικού έργου κατά την εποχή περιορίστηκε λόγω κονδυλίων στις 3 Πύλες της ΔΕΘ και έκτοτε παρέμεινε αναξιόποιτη μεταξύ πολλών άλλων, στα αρχεία του ΟΠΠΕΘ '97.

2. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλία ως φορέας εκτέλεσης του έργου, προχώρησε στην τελευταία διετία στην επικαιροποίηση του τμήματος της αρχικής μελέτης που αφορά τον περιβάλλοντα χώρο του Λευκού Πύργου, χωρίς διαφοροποίηση των γενικών συνθετικών αρχών. Στη συνέχεια η τελική φάση της μελέτης του έργου υποβλήθηκε στο ΥΠΠΟ για νέα έγκριση και το εγκεκριμένο έργο δημοπρατήθηκε μέσα στο 2005, χρηματοδοτούμενο από το Γ' ΚΠΣ.

3. Το ενδεχόμενο να αποκαλυφθούν αρχαιότητες, κατά την εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών ήταν γνωστό τόσο στο ΥΠΠΟ όσο και στο φορέα εκτέλεσης του έργου, διότι όπως η αρμόδια 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, αλλά και το ίδιο το ΚΑΣ επεσήμαναν στις κατά καιρούς εισηγήσεις και αποφάσεις τους, ήταν γνωστή ιστορικά η κατεδάφιση του περιτειχίσματος του Πύργου, μόλις στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, όπως και η πιθανότερη θέση του. Παρόλα αυτά, η ανάγκη δημιουργίας ενός διευρυμένου σχήματος εισόδου στο μνημείο / μουσείο του Λευκού Πύργου, η οποία θα εξυπηρετούσε πολλαπλά την ανάδειξή του, και θα το προστάτευε από την άμεση γειτνίαση με την οδική κυκλοφορία, υπερίσχυσε της πιθανότητας αποκάλυψης του περιτειχίσματος σε σχετικά μικρό βάθος εκσκαφής και οδήγησε όπως εγκρίθηκε από το ΥΠΠΟ, στη διαμόρφωση ενιαίας κλίσης στην επιφάνεια της πλατείας, από το κατώφλι της εισόδου του Λ. Πύργου μέχρι τον κρηπιδοτείχο της θάλασσας.

4. Με τις πρώτες εργασίες εκσκαφής διαπιστώθηκε πράγματι η ύπαρξη του περιτειχίσματος στο επίπεδο της θεμελίωσης, η οποία τεκμηριώνεται από το οκταγωνικό της σχήμα και τις θέσεις των πυροβόλων. Το εύρημα τέθηκε αμέσως υπό την ανασκαφική έρευνα της αρμόδιας Εφορείας, η οποία εποπτεύει ως οφείλει το έργο και ενημερώνει ταυτόχρονα τις κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ. Το ΚΑΣ απεύδει στις 11-8-2005 να αποφανθεί βεβαιωμένα –κατά την άποψη μας– για την κατάχωση του ευρήματος και την εφαρμογή της συγκεκριμένης από το ΥΠΠΟ μελέτης ως έχει, δεδομένων α) του κινδύνου της απώλειας του χρηματοδοτούμενου από το Γ' ΚΠΣ πόρων του έργου και β) των ...πενιχρών διατιθέμενων για την πόλη μας κονδυλίων του ΥΠΠΟ που δεν επιτρέπουν τη χρηματοδότηση μιας άλλης μελέτης και ενός άλλου έργου, στη λογική της πλήρους αποκάλυψης και ανάδειξης των ευρημάτων. Η απόφαση αυτή, μετά από αντιδράσεις διαφόρων φορέων και προσώπων, τελεί υπό αναθεώρηση από τις αρχές Σεπτεμβρίου 2005.

Με δεδομένα όλα αυτά ο Σύλλογος μας με υπευθυνότητα επισημαίνει:

Είναι γεγονός ότι στα τεχνικά έργα σημειώνονται και απρόοπτα ή απρόβλεπτα γεγονότα, που συχνά ανατρέπουν τον προγραμματισμό τους, όσο καλά και αν έχουν μελετηθεί. Ο ΣΑΘ εκτιμά ότι τέτοιου είδους «εκπλήξεις» που φέρνουν σε δυσχερή θέση τους φορείς που υλοποιούν τα έργα και τους φορείς που τα εποπτεύουν και τα εγκρίνουν, θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί, με τη διενέργεια αρχαιολογικών τομών και σοβαρής τεκμηρίωσης, κατά τη φάση εκπόνησης της μελέτης, πόσο μάλλον για το συγκεκριμένο έργο, το οποίο μελετάται εδώ και 10 χρόνια.

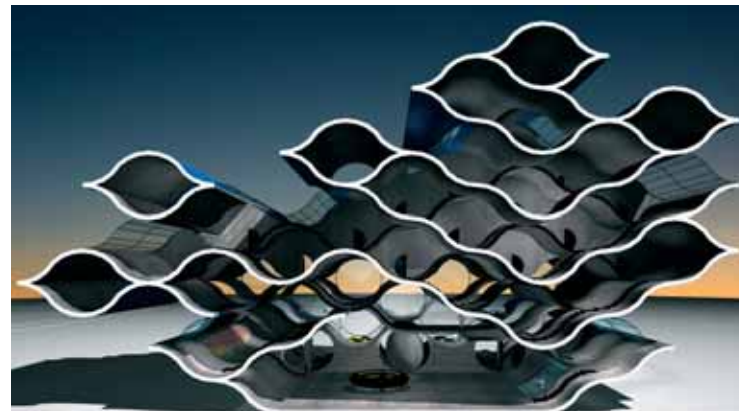
Λύσεις για το δεδομένο πρόβλημα δεν υπάρχουν πολλές, εάν θέλει η πόλη να υλοποιήσει έναν εδώ και τόσο καιρό εγκεκριμένο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και

να αποκτήσει σύντομα έναν αξιοπρεπή περιβάλλοντα χώρο για το κατ' εξοχήν τοπίο της. Η σύγχρονη βιβλιογραφία βρίθει επιτυχημένων προσαρμογών του καινούργιου με το ιστορικό υλικό και είναι θέμα χειρισμών από τους μελετητές του έργου και την εποπτεύουσα αρχαιολογική αρχή, να βρεθεί μια λύση κοινά αποδεκτή και τεκμηριωμένη αρχιτεκτονικά και αρχαιολογικά.

Ζητούμενο δεν είναι να γεμίσει η πόλη πεδία αντιπαραθέσεων και ατέρμονων συζητήσεων, τύπου πλατείας Διοικητηρίου, αλλά να υλοποιούνται έργα που έχει ανάγκη η πόλη, λειτουργικά, αισθητικά και αρχιτεκτονικά άρτια, με τη συνεργασία των φορέων υλοποίησης και των αρχαιολογικών υπηρεσιών, προς όφελος τελικά του πολιτιστικού της πλούτου και των πολιτών. Η διατήρηση «ως έχει» της υφιστάμενης κατάστασης, γιατί δεν μπορεί ή εν κατακλείδι δεν τολμά να πάρει αποφάσεις η εκάστοτε υπεύθυνη Αρχαιολογική Υπηρεσία, δεν είναι στάση που μας ικανοποιεί, ως Αρχιτέκτονες". ■

invisible hotel

έκθεση αρχιτεκτονικής και design

Στην Θεσσαλονίκη, 21 Νοεμβρίου με 5 Δεκεμβρίου 2005, διοργανώνεται η έκθεση Invisible Hotel, στο Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας, η οποία πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στην Αθήνα στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ΔΕΣΤΕ τον περασμένο Απρίλιο.

Στο ελληνικό τοπίο, όπου ο τουρισμός κατέχει πρώτη θέση στην οικονομία, το εντυπωσιακά σχεδιασμένο ξενοδοχείο έχει μόλις αρχίσει να κάνει τα πρώτα του βήματα. Ο στόχος της έκθεσης είναι να προσκαλέσει και να προκαλέσει μεγάλους ξενοδόχους, επενδυτές του ξενοδοχειακού τομέα, όπως και κατασκευαστές να ενημερωθούν για καινοτόμες δημιουργίες και υλικά καθώς και να προτείνουν αντίστοιχες λύσεις στα σχέδιά τους.

Η έκθεση θα αποτελέσει μοναδικό γεγονός στη Θεσσαλονίκη και πόλο έλξης πολλών επισκεπτών. Αρχιτέκτονες, διακοσμητές, επιχειρηματίες, κατασκευαστές, ιδιοκτήτες ξενοδοχείων και εκπρόσωποι από το χώρο του τουρισμού, πολιτικοί, δημοσιογράφοι, σπουδαστές της αρχιτεκτονικής, εξέχουσες προσωπικότητες της πόλης είναι το κοινό που αναμένεται να την επισκεφθεί.

Οι 10 συμμετέχοντες αρχιτέκτονες, που θα εκθέσουν τα έργα τους σε μορφή προβολής διαδοχικών εικόνων renders και ταινιών (animations) είναι οι εξής: Ανδρέας Αγγελιδάκης, ο Γιάννης Αίσωπος, ο Πάνος Δραγώνας + η Βαρβάρα Χριστοπούλου, η Ελένη Κωστίκα, η Στέλλα Μέρμηγκα + ο Βαγγέλης Ραβανός, η Χριστίνα Λουκοπούλου + η Ηρώ Μπερτάκη + ο Κωστής Παναγιώτης, ο Πάνος Νικολαΐδης + η Έρρικα Προτέστου, ο Νικόλας Τραβασάρος, ο Θανάσης Χοχλιδάκης και η Ελεάνα Χωρήτη έχουν αξιολογηθεί από τις δύο ακόλουθες έγκυρες επιτροπές.

Την επιτροπή της Ελλάδας αποτέλεσαν (με αλφαβητική σειρά) οι: Άγγελος Αγγελόπουλος Interior designer, Σταύρος Ανδρεάδης Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), Κωστής Γεωργίου Ζωγράφος-γλύπτης, Στέλιος Δήμου Αρχιτέκτων, Τάσος Ζέππος Αρχιτέκτων, Δάκης Ιωάννου Επιχειρηματίας και συλλέκτης έργων τέχνης, Μπάμπης Ιωάννου Αρχιτέκτων, Νίκος Κτενάς Αρχιτέκτων, Βασίλης Μπασκόζος Αρχιτέκτων, Χάρρυ Μπουγαδέλλης Αρχιτέκτων, Δημήτρης Ποτηρόπουλος Αρχιτέκτων, Αλέξανδρος Τομπάζης Αρχιτέκτων. Τη διεθνή επιτροπή αποτέλεσαν οι αρχιτέκτονες: ο Roman Delugan, ο Juergen Mayer και ο Joel Sanders.

Στο πλαίσιο της έκθεσης θα διοργανωθεί ημερίδα με θέμα «Νέα Ξενοδοχεία και Σύγχρονοι Δημιουργοί». Οι δύο εκδηλώσεις θα τεθούν υπό την αιγίδα του ΣΕΤΕ, (Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων),

Διοργανώτρια της έκθεσης και της Ημερίδας είναι η Carteco (www.carteco.gr). Συνδιοργανωτής και Σύμβουλος Φωτισμού είναι η εταιρία μελέτης φωτισμού iGuzzini-Diathlasis. Επιμελητής της έκθεσης είναι ο αρχιτέκτονας Μέμος Φιλίππιδης και επιστημονικός υπεύθυνος της Επανεκθέσης στη Θεσσαλονίκη και της ημερίδας, ο αρχιτέκτων Νίκος Σουλιάκης.

Πληροφορίες: EPIDIRECT, Λήδα Παπαδοπούλου, +302310 227225, epidid@otenet.gr www.invisiblehotel.com ■